

THỰC TRẠNG LÒNG YÊU NGHỀ CỦA GIÁO VIÊN MẦM NON TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH HẢI DƯƠNG

VŨ THỊ YẾN NHI
 Trường Cao đẳng Hải Dương

1. Đặt vấn đề

Lòng yêu nghề là tình cảm say mê và thái độ sẵn sàng đi tới cùng với nghề mà mình lựa chọn. Lòng yêu nghề là cơ sở nền tảng cho những phẩm chất khác của đạo đức nhà giáo. Có lòng yêu nghề mến trẻ, giáo viên mầm non mới có động lực để tiếp tục học tập nâng cao trình độ, hoàn thành tốt nhiệm vụ, để sáng tạo và vượt khó, sống với nghề.

Trong thực tế xã hội hiện nay, nhiều tấm gương "cô giáo như mẹ hiền" của giáo dục Mầm non được xã hội tôn vinh nhưng cũng không ít giáo viên mầm non chưa có nhận thức đầy đủ về giá trị nghề nghiệp mà cốt lõi là lòng yêu nghề, yêu trẻ nên hiệu quả lao động chưa cao. Thậm chí, một số giáo viên mầm non còn thiếu trách nhiệm, thiếu cái "tâm" dẫn đến việc làm tổn hại đến sức khỏe, tinh thần và cả tính mạng của trẻ em. Để khắc phục tình trạng trên, chúng ta cần đánh giá thực trạng lòng yêu nghề của giáo viên mầm non hiện nay, là cơ sở thực tiễn cho việc đề xuất những giải pháp nhằm giáo dục và bồi dưỡng lòng yêu nghề cho giáo viên mầm non, góp phần nâng cao chất lượng của giáo dục Mầm non.

2. Thực trạng lòng yêu nghề của giáo viên mầm non tỉnh Hải Dương

Để đánh giá thực trạng lòng yêu nghề của giáo viên mầm non, chúng tôi xây dựng một bộ phiếu hỏi gồm 15 câu hỏi, và tiến hành khảo sát trên 109 giáo viên

mầm non của 46 trường mầm non; kết hợp phỏng vấn, trò chuyện với 12 cán bộ quản lý giáo dục Mầm non, 38 phụ huynh trẻ mầm non trên địa bàn tỉnh Hải Dương nhằm thu thập, đánh giá về mức độ biểu hiện cụ thể của lòng yêu nghề của giáo viên mầm non và những nguyên nhân cơ bản của thực trạng đó. Qua tổng hợp và xử lý thông tin, chúng tôi thu được kết quả như sau:

2.1. Thực trạng nhận thức của giáo viên mầm non về tầm quan trọng của lòng yêu nghề đối với nghề giáo viên mầm non

Để tìm hiểu thực trạng nhận thức của giáo viên mầm non về tầm quan trọng của lòng yêu nghề đối với nghề giáo viên mầm non, trước tiên chúng tôi đã thăm dò ý kiến của các giáo viên mầm non về lí do họ lựa chọn nghề giáo viên mầm non.

Kết quả thống kê ở bảng 1 cho chúng ta thấy, có nhiều lí do khiến giáo viên mầm non lựa chọn nghề nghiệp của họ, trong đó số giáo viên chọn nghề vì yêu nghề mến trẻ cao nhất ở nhóm có trên 15 năm công tác (78.9%), và thấp nhất ở nhóm dưới 5 năm công tác (52.4%). Số giáo viên chọn nghề vì lòng yêu nghề mến trẻ giảm dần từ nhóm có nhiều năm công tác đến nhóm có ít năm công tác hơn (trên 15 năm là 78.9%, từ 10 – 15 năm là 76.9%, từ 5 – 10 năm là 65.2%, và từ dưới 5 năm giảm xuống chỉ còn 52.4%).

Có thể nói, với những con số thống kê như trên, thì lòng yêu nghề mến trẻ chưa phải là tất cả lí do mà các

giáo viên mầm non lựa chọn nghề nghiệp của họ. Đáng lo ngại hơn, tỉ lệ giáo viên chọn nghề vì lòng yêu nghề mến trẻ lại giảm dần theo số năm công tác trong nghề, có nghĩa là những giáo viên trẻ ngày càng ít lựa chọn nghề vì lòng yêu nghề. Đa số giáo viên có tuổi nghề dưới 5 năm có lí do chọn nghề theo định hướng của gia đình (61.9%).

Cũng theo bảng trên, đa số giáo viên có từ 5 – 10 năm công tác thừa nhận chọn nghề

Bảng 1: Ý kiến của giáo viên về lí do chọn nghề giáo viên mầm non

Lí do	Lựa chọn	Thời gian công tác			
		Dưới 5 năm	Từ 5-10 năm	Từ 10-15 năm	Trên 15 năm
(1) Yêu trẻ, yêu nghề	Không đúng	47.6%	34.8%	23.1%	21.1%
	Đúng	52.4%	65.2%	76.9%	78.9%
(2) Chọn nghề theo định hướng của gia đình	Không đúng	38.1%	65.2%	69.2%	57.9%
	Đúng	61.9%	34.8%	30.8%	42.1%
(3) Nghề mầm non dễ xin việc	Không đúng	64.3%	47.8%	53.8%	36.8%
	Đúng	35.7%	52.2%	46.2%	63.2%
(4) Không thi được vào các trường khác	Không đúng	69.0%	78.3%	61.5%	52.6%
	Đúng	31.0%	21.7%	38.5%	47.4%
(5) Có người nhà, người quen xin việc sau khi ra trường	Không đúng	61.9%	52.2%	84.6%	73.7%
	Đúng	38.1%	47.8%	15.4%	26.3%

Bảng 2: Ý kiến của giáo viên về những yếu tố cần thiết giúp giáo viên mầm non thành công trong nghề nghiệp

Nội dung	Tỉ lệ	Mức độ		
		Rất cần thiết	Cần thiết	Không cần thiết
(1) Lòng nhiệt tình	SL	85	23	1
	%	78.0	21.1	.9
(2) Chuyên môn giỏi	SL	55	51	3
	%	50.5	46.8	2.8
(3) Có quan hệ tốt với cấp trên	SL	16	62	31
	%	14.7	56.9	28.4
(4) Có kinh nghiệm	SL	50	57	2
	%	45.9	52.3	1.8
(5) Ngoại hình ưa nhìn	SL	13	79	17
	%	11.9	72.5	15.6
(6) Yêu trẻ	SL	61	47	1
	%	56.0	43.1	.9
(7) Bằng cấp cao	SL	13	83	13
	%	11.9	76.1	11.9
(8) Lấy lòng được phụ huynh trẻ	SL	12	60	37
	%	11.0	55.0	33.9

(Ghi chú: SL: Số lượng)

vì nghề mầm non dễ xin việc. Một số giáo viên ở các độ tuổi còn lại chọn nghề vì những lí do như có người nhà xin việc sau khi học xong hay chọn nghề vì khả năng của họ không thi được vào các trường khác. Như vậy, với những giáo viên mầm non chọn nghề mà không xuất phát từ lòng yêu nghề mến trẻ thì bản thân họ chưa có nhận thức và định hướng đúng về giá trị nghề nghiệp của chính mình.

Bên cạnh đó, chúng tôi tìm hiểu thêm ý kiến của giáo viên mầm non về những yếu tố cần thiết giúp họ thành công trong nghề nghiệp.

Theo bảng 2, ở mức độ rất cần thiết, đa số giáo viên lựa chọn yếu tố lòng nhiệt tình (78%), tiếp đó là yêu trẻ (56%), chuyên môn giỏi (50.5%). Những yếu tố được đa số giáo viên đánh giá với mức độ cần thiết được xếp thứ tự: bằng cấp cao (76.1%), ngoại hình ưa nhìn (72.5%), quan hệ tốt với cấp trên (56.9%), lấy lòng được phụ huynh trẻ (55%) và có kinh nghiệm (52.3%).

Như vậy, đa số giáo viên đã nhận thức được tầm quan trọng của lòng yêu nghề với những biểu hiện cụ thể nhất là yêu trẻ và nhiệt tình với công việc. Tuy nhiên, với tỉ lệ 78% ý kiến đánh giá cao lòng nhiệt tình và 56% ý kiến đánh giá cao lòng yêu trẻ, có thể nói lòng yêu nghề vẫn chưa được các giáo viên đánh giá xứng tầm quan trọng của nó đối với nghề giáo viên mầm non.

2.2. Thực trạng một số biểu hiện cụ thể lòng yêu nghề của giáo viên mầm non

Qua nghiên cứu, chúng tôi xác định một số biểu

hiện cụ thể lòng yêu nghề của giáo viên mầm non là:

- Yêu trẻ (luôn vui vẻ với trẻ; thích âu yếm, chăm sóc trẻ; lo lắng khi trẻ không an toàn; nhân hậu, vị tha với trẻ);

- Tận tụy trong công việc (hết lòng, hết sức cho công việc, không quản gian khổ, không ngại hi sinh);

- Ham học hỏi, có ý thức phấn đấu nâng cao năng lực nghề nghiệp (luôn tìm kiếm, tham khảo và học tập những cách làm việc mới, sáng tạo hiệu quả; tích cực học tập rèn luyện nâng cao trình độ chuyên môn);

- Có nghị lực và ý chí vượt mọi khó khăn để hoàn thành công việc được giao (trước khó khăn luôn tìm cách khắc phục, vượt khó, không ỷ lại, không khuất phục);

- Gắn bó với nghề (luôn theo nghề, không có ý định bỏ nghề).

Tiến hành điều tra, kết hợp với quan sát các hành động, cử chỉ, cảm xúc của các giáo viên mầm non trong quá trình làm việc; đồng thời, trao đổi với một số cán bộ quản lí giáo dục Mầm non và phụ huynh trẻ, chúng tôi đã đánh giá mức độ một số biểu hiện lòng yêu nghề của giáo viên mầm non như sau:

Số liệu ở bảng 3 cho chúng ta thấy, mức độ biểu hiện lòng yêu nghề của giáo viên mầm non có sự chênh lệch ở từng nội dung và ở từng nhóm năm công tác. Cụ thể:

- **Biểu hiện yêu trẻ:** Ở mức độ cao chiếm tỉ lệ lớn nhất là nhóm giáo viên có trên 15 năm công tác (56.8%) và giảm dần theo số năm công tác. Có thể nói, với những giáo viên trẻ, mức độ của biểu hiện yêu trẻ đa số đạt mức trung bình (76.2%), càng công tác trong nghề nhiều năm thì biểu hiện của lòng yêu trẻ ở mức cao càng tăng. Trao đổi với các giáo viên, chúng tôi nhận được sự lí giải rất chân tình. Đó là khi mới vào nghề, nhiều người trong số họ chưa thật sự yêu trẻ. Sau một quá trình công tác, bản thân trở thành mẹ, rồi thành bà, và hàng ngày tiếp xúc, sống với trẻ, họ mới hiểu hết được trẻ nhỏ cần sự yêu thương và chăm sóc của người lớn như thế nào;

- **Biểu hiện tận tụy trong công việc:** Biểu hiện ở mức độ cao hơn cả là nhóm giáo viên có từ 5 – 10 năm công tác (34.8% ở mức độ cao và 60.9% ở mức độ trung bình). Đây là nhóm giáo viên đang trong giai đoạn cần phấn đấu và khẳng định chuyên môn của mình, cũng là lực lượng mũi nhọn của các trường trong các hội thi, hội giảng. Biểu hiện này thấp nhất ở nhóm có trên 15

Bảng 3: Mức độ biểu hiện lòng yêu nghề của giáo viên mầm non

Biểu hiện	Mức độ (%)	Thời gian công tác			
		Dưới 5 năm	Từ 5 – 10 năm	Từ 10 – 15 năm	Trên 15 năm
(1) Yêu trẻ	Cao	16.7	21.7	30.8	56.8
	Trung bình	76.2	69.6	53.8	32.7
	Thấp	7.1	8.7	15.4	10.5
(2) Tận tụy trong công việc	Cao	31.0	34.8	30.8	10.5
	Trung bình	52.4	60.9	61.5	63.2
	Thấp	16.7	4.3	7.7	26.3
(3) Ham học hỏi	Cao	45.2	52.2	46.2	26.3
	Trung bình	40.0	39.1	38.5	47.4
	Thấp	14.3	8.7	15.3	26.3
(4) Quyết tâm vượt khó khăn	Cao	33.3	56.5	46.2	42.1
	Trung bình	50.0	34.8	46.2	42.1
	Thấp	16.7	8.7	7.6	15.8
(5) Gắn bó với nghề	Cao	11.9	18.4	30.7	68.4
	Trung bình	33.3	33.8	30.7	15.8
	Thấp	54.8	47.8	38.5	15.8

năm công tác. Lí do mà các giáo viên này chia sẻ là họ đã có tuổi nên bắt đầu giảm lòng nhiệt tình, tận tụy trong công việc; nhiều giáo viên cảm thấy không có động lực và ít cơ hội để phấn đấu nên chỉ làm việc cầm chừng;

- **Biểu hiện ham học hỏi:** Mức độ cao nhất vẫn là nhóm có từ 5 – 10 năm công tác (52.2% đạt mức độ cao) và thấp nhất là nhóm trên 15 năm công tác (chỉ có 26.3% ở mức độ cao). Điều này hoàn toàn phù hợp với yêu cầu của công việc trong trường mầm non và đặc điểm lứa tuổi của các giáo viên này;

- **Biểu hiện quyết tâm vượt khó khăn:** Tương tự như 2 nhóm biểu hiện trên, biểu hiện này cũng rõ rệt nhất ở nhóm giáo viên có từ 5 – 10 năm công tác (56.5% giáo viên đạt mức cao), và thấp nhất là nhóm giáo viên trẻ dưới 5 năm công tác (chỉ có 33.3% đạt mức độ cao). Với những giáo viên trẻ, khi gặp khó khăn, nhiều người trong số họ thường ý lại, nhanh chóng tìm kiếm sự giúp đỡ của người khác thay vì tự thân vận động, quyết tâm tìm mọi cách để vượt qua;

- **Biểu hiện gắn bó với nghề:** Mức độ cao nhất là nhóm giáo viên có trên 15 năm công tác (68.4% đạt mức độ cao), thấp nhất là nhóm giáo viên dưới 5 năm công tác (chỉ có 11.9% đạt mức độ cao và có đến 54.8% ở mức độ thấp). Các giáo viên có trên 15 năm công tác ít có ý định chuyển hoặc bỏ nghề vì tuổi đời cao và có tư tưởng an phận, trong khi nhóm giáo viên trẻ vẫn “ngó trước nhìn sau”, nhiều giáo viên cho rằng nếu có cơ hội là đổi nghề khác.

Trao đổi với cán bộ quản lí giáo dục Mầm non, tất cả hiệu trưởng, hiệu phó các trường chia sẻ, họ đều từ giáo viên mầm non trưởng thành đi lên. Đánh giá về lòng

yêu nghề, cô N.T.N, hiệu trưởng Trường Mầm non Hoa Sứ - thành phố Hải Dương, người có thâm niên 32 năm trong nghề nhận định: trước đây, thời còn bao cấp, hầu hết giáo viên mầm non với tên gọi “người trông trẻ” là những người yêu nghề, mهن trẻ, không có tiền lương hàng tháng mà chỉ được làng xóm góp cho vài chục cân thóc. Ngày nay, khi kinh tế thị trường phát triển, nghề giáo viên mầm non được xã hội “nhìn nhận”, thì nhiều bạn trẻ lựa chọn nghề giáo viên mầm non theo định hướng của gia đình,

hoặc để có việc làm, hay để lấy chồng v.v... Nhiều giáo viên trẻ mới vào trường chưa có gia đình nên kĩ năng chăm sóc trẻ nhỏ và hiểu tâm lí trẻ còn hạn chế, tuổi trẻ lại thiếu kiểm chế, thiếu kinh nghiệm nên hay đánh mánh trẻ và chưa biết cách ứng xử theo nhu cầu của phụ huynh. Chỉ khi giáo viên có từ 4 đến 5 năm trong nghề, định hướng nghề nghiệp và những biểu hiện của lòng yêu nghề mới thể hiện rõ ràng hơn.

Chúng tôi cũng trò chuyện với nhiều phụ huynh trẻ và lắng nghe những mong muốn của phụ huynh về giáo viên mầm non. Với 97.4 % ý kiến cho rằng phẩm chất quan trọng nhất của giáo viên mầm non là yêu nghề, yêu trẻ. Yêu trẻ, cô giáo mới quan tâm, chăm sóc và giáo dục trẻ bằng chính “cái tâm” của mình mà không phải để đối phó với cán bộ quản lí hay chỉ cốt lấy lòng phụ huynh. Yêu nghề, yêu trẻ, cô giáo mới tận tình, chu đáo và lo lắng cho trẻ thật lòng, mới vượt mọi khó khăn để làm tốt công việc. Cô giáo mầm non phải yêu trẻ mới có thể được gọi là yêu nghề. Tuy nhiên, một số ý kiến cũng cho rằng, một bộ phận giáo viên mầm non hiện nay có biểu hiện thực dụng trong công việc. Sự nhiệt tình hay những cử chỉ quan tâm đến trẻ trước mặt phụ huynh có thể chỉ là hình thức để họ khoác cho mình chiếc áo yêu nghề mà thôi.

Bên cạnh đó, một số cán bộ quản lí và phụ huynh trẻ cũng tỏ ra rất cảm thông với các giáo viên mầm non bởi công việc của họ mệt nhọc, nhiều áp lực và mặt bằng thu nhập lại thấp. Bà N.T.N, chuyên viên Phòng Giáo dục thành phố Hải Dương, cũng là một phụ huynh trẻ mầm non khẳng định: Giáo viên mầm non tận tâm với nghề thì hầu như không dành được thời gian để

chăm sóc cho gia đình.

Từ mức độ một số biểu hiện lòng yêu nghề của giáo viên mầm non và những thông tin từ cán bộ quản lý giáo dục Mầm non, từ phụ huynh trẻ, chúng tôi nhận

thấy, một trong những nguyên nhân khiến không ít giáo viên mầm non chưa tận tâm, nhiệt huyết với nghề là bởi họ chưa hài lòng với nghề, hay nói cách khác là “nghề chưa yêu người”.

Bảng 4: Mức độ hài lòng của giáo viên mầm non với nghề

Mức độ	Thời gian công tác			
	Dưới 5 năm	Từ 5-10 năm	Từ 10-15 năm	Trên 15 năm
(1) Rất hài lòng	2.4%	13.0%	15.4%	15.8%
(2) Tương đối hài lòng	81.0%	56.5%	46.2%	52.6%
(3) Không hài lòng	16.7%	30.4%	38.5%	31.6%
Tổng cộng	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Bảng 5: Nguyên nhân giáo viên mầm non chưa hài lòng với nghề

Nguyên nhân	Lựa chọn	Thời gian công tác			
		Dưới 5 năm	Từ 5-10 năm	Từ 10-15 năm	Trên 15 năm
(1) Công việc không đúng với sở thích	Có đánh dấu	42.9%		20.0%	16.7%
	Không đánh dấu	57.1%	100.0%	80.0%	83.3%
(2) Thu nhập thấp	Có đánh dấu	85.7%	85.7%	100.0%	100.0%
	Không đánh dấu	14.3%	14.3%		
(3) Điều kiện và môi trường làm việc chưa tốt	Có đánh dấu	28.6%	57.1%	40.0%	33.3%
	Không đánh dấu	71.4%	42.9%	60.0%	66.7%
(4) Chưa được đối xử công bằng	Có đánh dấu	28.6%	28.6%	20.0%	50.0%
	Không đánh dấu	71.4%	71.4%	80.0%	50.0%
(5) Chưa được quan tâm phát huy năng lực cá nhân	Có đánh dấu	28.6%	28.6%		16.7%
	Không đánh dấu	71.4%	71.4%	100.0%	83.3%
(6) Chế độ, chính sách của Nhà nước chưa quan tâm thích đáng tới ngành	Có đánh dấu	71.4%	91.3%	84.6%	36.8%
	Không đánh dấu	28.6%	8.7%	15.4%	63.2%
(7) Sự hạn chế của các cấp quản lý giáo dục	Có đánh dấu	45.2%	56.5%	53.8%	57.9%
	Không đánh dấu	54.8%	43.5%	46.2%	42.1%
(8) Xã hội chưa coi trọng nghề giáo viên mầm non	Có đánh dấu	66.7%	95.7%	61.5%	47.4%
	Không đánh dấu	33.3%	4.3%	38.5%	52.6%

2.3. Giáo viên mầm non chưa hài lòng với nghề

Qua điều tra mức độ hài lòng với nghề của giáo viên mầm non, kết quả bảng 4 cho chúng ta thấy.

Số giáo viên rất hài lòng chiếm tỉ lệ thấp và thấp nhất ở đối tượng có dưới 5 năm công tác (2.4%). Giáo viên không hài lòng với nghề cao nhất ở nhóm đối tượng có thời gian công tác từ 10 – 15 năm (38.5%). Tìm hiểu nguyên nhân của sự không hài lòng đó, chúng tôi thu được kết quả (bảng 5).

Trong số các nguyên nhân khiến giáo viên mầm non chưa cảm thấy hài lòng với nghề chiếm tỉ lệ cao nhất là nguyên nhân thu nhập thấp (100% ý kiến ở nhóm đối tượng có từ 10 – trên 15 năm công tác); tiếp đến là nguyên nhân xã hội chưa coi trọng nghề giáo viên mầm non (95.7% các ý kiến ở nhóm đối tượng có từ 5 – 10 năm công tác). Qua trò chuyện, nhiều giáo viên chia sẻ: công việc của họ rất nhiều áp lực, từ chương trình giáo dục (thường xuyên thay đổi, nhiều hội thi trong năm), từ dư luận xã hội, từ phía phụ huynh trẻ (nghề làm dâu trăm họ), từ các cấp quản lý (thanh tra kiểm tra, đánh giá giáo viên...). Bên cạnh đó, nguyên nhân về các chế độ chính sách của Nhà nước cho giáo viên chưa thỏa đáng, điều kiện và

(Xem tiếp trang 48)